מגלה עפה

או תוכחת מגולה, ריב לישראל עם רבני
וחסידי זמנינו למען יבושו ממעלליהם
ויכלמו ממעשיהם
מאת אביר סופרי ישראל ברוסיא, הרב
החכם הגדול

ר' יצחק בער לעווינזאהן

(ריב"ל)

ובסופו דברים אחדים מספר שו"ת זכרון יוסף להגאון

ר' יוסף שטיינהארט

ע"ד החסידים.

עם פתח דבר מאת המו"ל

אפרים דיינארד

קארני נ. דז. בצפון אמעריקא.
אתתל"ה לחרבן ירושלים.

בדפוס אפרים דיינארד.

פתח דבר

הספר הזה נמצא בידי בכ"י זה י"ח שנה, למיום אשר קניתי את אוצר הספרים אשר הניח אחריו ה' מענדל לאנדעסבערג שארו של הריב"ל, וכן נמצאים בידי בכ"י עוד איזה מספריו הקטנים אשר כבר נדפסו, ואם אמנם במחברתו זאת לא הראה את חכמתו הגדולה אשר בה הצטיין בכל ספריו, אבל לנו יקרה המחברת לא בעד תוכנה, כי אם רק יען יצאה מעט ריב"ל, הסופר הגדול המקובל באומה בין כל מפלגותיה השונות, ועלי היתה החובה להוציאה לעולם בכל אופן שיהיה את אם לא רבה התועלת אשר תביא לספרותנו, אבל אחרי כל אלה הן אינה הסרה כל תועלת מכל וכל, כי אמנם לדברי ימי החסידים נחוצה גם היא, אשר בה הננו רואים ברור דעת ראש חכמי ישראל ברוסיא אשר ידע את החסידים וקדושיהם יותר מכל סופרי החסידים יחדו, ריב"ל אשר נולד על ברכי החסידים וכל ימי חייו הארוכים ישב ביניהם ומי יוכל לדעתם יותר ממנו כאשר תוכיח גם מחברהו „עמק רפאים" ואקוה כי בבוא עת לכתוב קורות החסידים, הנה ימצאו הסופרים חפץ גם במחברת הזאת.

אפרים דיינארד.

בירח אייר תרס"ד

— 1 —

כאדים לא יעצרו בבטן הארץ
יתקוטטו יריבו, עדי יפרצו פרץ
יניעו אמות התבל, ועמודיה יתפלצון
כן לא יעצור גבר עשתונותיו
לא ישקוט רגע, עדי בארשת שפתיו
כל רעיותיו חיש יהלכון.

— 2 —

משוט לשון כסילים, שפתי נבונים יסגרו
מתג ורסן בפימו, ולשונם יעצורו
מלפענח מרמת אנשים תחת השמים
אכן עוד חזון למועד, ובתרמיתם יכשלו
ולעת תמוט רגלם, יבערו ויכסלו
אז יודע לעין כל, כי שקר אין לו רגלים.

כה אמר ה׳. על הנביאים המתעים
את עמי, (מיכה ג׳. ה. ו. ז.)

מה לכם קדושי עליון כי תשבו ספונים בבתיכם, כלכם הוזים שוכבים על ערשותיכם. כלכם סרוחים תחת מסוה המנוחה ומסך השאנן, והתבל כסתה פניה בינון, בכל חוצותיה עצב. ובכל רחובותיה תוגה. תזרומנה כמים דמעות עין ישרון, ועפעפם כנחל. הה! נגדע קרן ישראל, נפלה עטרת תפארתם לתחתיות ארץ בתהום רבה, תאניה על כל נתיבות שעלו. תרחיץ בדמע הליכות כל רגל עובר ושב.

ואתם עמודי עליון, עליכם ישען בית יעקב. אשיות מבצרם עליכם הטבעו. מבטח עז ומנוסה ביום צרה ומצוקה בלעדיכם אין. (כן הבטחתם) אך בכם נמצא תשועת עולמים כבמגדל עז וחומה בצורה, להמלט ביום זעם. אש כי תרד מן השמים, אבני אלגביש וברקים רב כי יפיץ הענן ממעל. גשם מטרות עז כי ישטוף עלי חלד ברעם והזיז קולות, אז גם הרים משרשם יתהפכו, ועמקים מתחת שוכניהם יתבקעו. נחלות עריצים לגפרית ומלח תתהפכנה. שדמות זרים שרופות באש, שער ראשיהן די ישראל לא התחרך, ריח די נור לא עדת בהון. אין עצב, אין תוגה בכל מחוזות וגבול ישראל, זאת אמונת אומן נצב סלה.

מי זה יערוב לבו להרע לקדושי ישראל? מי זה ישלח ידו באמוני שלומיו בעודנו בחיים חיתו? מי זה יגע בכף ירך יעקב לחלל בריתו וידו לא

תיבש? מי זה יפיל שערות ראש „ישראל“ ארצה ואנחנו רואים ונקה ינקה? היעשה דבר בחצר המלך —ואנחנו לא נבוא בסודו? לב מלכים ושרים, מחשבות יועצי ארץ בידנו כחומר חותם, בנו מלכים ימלוכו, בנו שרים ישורו ורוזני ארץ יחוקקו משפט. מי יאסור מלחמות מלכים? מי ישקיט המון לאמים קרבות יחפצון? הן צבאות השמים עוטרים סביבותינו ומשא פקודתנו ישאו. אף—כי אל תירא בית יעקב! אמרתם, אנחנו הרצים והשבים בין ד׳ ובינכם לדעת פקודת כל בשר על גוי ועל אדם יחדו, בלעדנו לא יעשה מאומה, למי צופיות עיני היושבת על משבר? ומי ישלח חפשי חבלי לידה? למי תלויות עיני רחם משכיל ושדים צומקים? הלא אלינו! עקרה כי תלד שבעה, עקר כי יבורך בזרע ברוכי עליון הלא תבונת כפנו הוא, מי יעצור דמי דות הנדה? או מי הוקר מקור אשה עצורה? מי יטהר נגעי אשה לא מטוהרה ממקורה בלתי טהורה לבעלה? מי ירפא הזב בזובו או איש צולע על ירכו? הלא ברוח שפתותינו! מי ישא על כנפי הרוח את האיש הבוגד באשת בריתו? ברוח שפתי מי ימות הרשע הבועט בדברנו, ומי יורידהו שחת בלי יעלה נצח? מי ישרש תבואות גבר אין אמון בנו? מי יעטר בכלילת ההצלחה ובשבע רצון כל איש מוצא חן בעינינו? הצלחת מסחר וקנין, הצלחת רכב ורחים, הצאן במכלה והבקר ברפתים כי ידשנו סלה, או ננבה ואבדה כי תשוב לבעליה? הלא מברכות פינו! מי יטריח עבי שחקים להמטיר על חלקה אחת, וחלקה אחת

לא תמטר א) מי פקד על מטר סוחף, עד פה תבוא! לפנינו הובא השטן בנחשתים ומלאך אכזרי בכבלים לבל ישלח ידו אל השוכב על ערשו כמת. ואיך יעוז אנוש? ——הה! תאלמנה שפתי מבשרות רע בישורון, יסכר כל פה מספר שמועות לא טובות, אל תאמינו בצופה עיני בשר לו, למרחוק לא יביט, שלום אך אמת יהיה בינינו, לא נירא רע.

ועתה, מה לכם כי תשבו כצפור דרור על ביצה? כצפורת כרמים על אפרוחיה רובצת? החשו כלם בצפרדע בסתיו, ברחו כלם איש איש אל בית מלונו כעכבר למחתרתו. איה מבטח מעוזכם ביום צרה? אפוא גבורת ישע ימינכם? איה אפוא אמרי פיכם כי מקול כפות תמרים בכפיכם ינוסו אלף אויבי ישראל, ומריח ענפי עץ עבות ימות כל יועץ רע וחושב בליעל? וכי תגירו בציצית כנפיכם על ידי חרב אלפים חלוצי צבא?

הה! מאנתם הכלם, הלא תבשו ותכלמו מאד! שמה בערוץ נחלים לשכון, שמה בואו! שמה בקרקע הים תתחבאו! שוא צברתם כעפר כסף, וזהב כחמר קבצתם, מלבושי תכלת וארגמן, כלי חמדה ואבני שוהם חמדתם, עשקתם, בצעתם, מלאתם בתיכם כל טוב, ביין בתירוש ויצהר, בעגלות צב, בארות סוסים, כעבדי אליל וכהניו, ואותנו עם ה׳ עברתם.

בן נון! החרמת כל אשר לבן זבדי, יען באדרת

א) שני אנשים המתנגדים בבקשתם, זה מבקש שנה נשומה וזה שנה שחונה, והרב בברכתו ימלא רצון שניהם.

עבר מספר קטן מישראל, והמה עברו באדרת שער אשר לבשו אלף אלפים בישראל ואין פוצה פה ומצפצף, —כי מלבד אשר פערתם לבלי חק את פי כל העם אשר אנחנו יושבים בקרבו. מלבד אשר העירותם חמת שרים עלינו לאמר, עם מנודח ונודד מארצו, גוי המתנורר בארץ לא לו ירים קרן, כאחד הפרתמים ילבש מחלצות, יעטוף שית כאחד משרי הפחות, גוי אשר כלו יחדו כשבים בעיננו וכצנינים בצדנו". תחת כי לכם לעצור בעם, לכם המשפט לבלום עדים, לבלתי לכת רומה, לבלתי התראות בלבוש הדר ויקר אשר ינקרו עיני הרואים, ואתם אך ידכם היו ראשונה לנדוח עלינו גרזן האיבה. זרועכם נחתו לקראתנו קשת השנאה בהתפיכם לפני העמים והשרים, בהגלותכם לעיני השמש ביתר שאת ועז, בהדר מלכות, במרכבות ממרכבות שונות, בסוסים אמוצים שרוקים וברודים, בדהרות אבירים, בקול רעש אופן, בהמון גלגלים, בהצוצרה ותרועה, בקול פעמונים ושהרונים, כאלו קרא ה' דרור לזרע בית יעקב, כמו חפשה כבר נתן לכל משפחות בית ישראל. —הגידו נא מי תקע בשופר לחרות עם ד'? כי כן הלכתם שובב בשרירות לבכם. אחרי עיניכם, כי כן תתענגו בתפנוקי מעדנים. בית מדות ועליות מרוחים? בניתם היכלי עונג, ברצפת שש, מטות שן ביריעות מקלעות מעשה רקמה. השגל נצבת לימינכם מעוטפה תכלת וארגמן, אצעדה ונזמים משובצות אבני חושן ככהן המשוח. ילדיכם ירקדון לפניכם בלבושי עדי וגאון, במלבושי נכרים אשר לא יבואו בקהל. כמו כלנו

יושבים עוד על אדמת הקודש ובגולה לא הלכנו. ובית ה׳ לא חרב מעולם, ולא חללו בנו עוד ידי זרים. השכחתם רבות המכשלות זהמון תלאות הפגיעו בנו בעון קנאת השרים? הה! רבים חללים הפילה הקנאה ועצומים הרוגי זרע ישרון מאבחת חרבה. —דרשו מעל ספר תורת אלהים, ההיתה כזאת לפנים בישראל? חקרו בין לחקות החזים, בין חבל הנביאים, ההיתה כזאת בעדתם? הן כלם געו ובכו, פלצות אחזה כלם, האנק דום על הגלות המר והנמהר, כל חוזה, כל נביא נשא צרור צרת נפשו תחת אצילי זרועותיו, התפלשו בעפר, מרטו שערות ראשם ליום שואה ומשואה כי הוגד להם, על החזות הקשה אשר ראו עיניהם למרחוק, ואתם בתוך הגולה, עיניכם הרואות את עם ה׳, איך שחוח ילכו תחת עבודתם, איש איש משא תלאותיו על שכמו, בכבדות יתנהג, יועקו תחת הזמן כתחת אבן מעמסה, דחופים, סחובים, פזורים, נפוצים, עשוקים ורצוצים, ואם על אחד מני אלף תופיע ההצלחה אורה, תפרוש אברותיה בירקרק חרוץ, הלא היא כאזר עץ רקבון באשון לילה, הבקר אור ולא נודע מקומו, כן כל הון ישראל ורכושו, ומדוע אתם לבדכם תתנשאו על קהל ד׳ בשמחה וטוב לב ומשתה תמיד, בתוף וכנור ונבל, ואין כהה בכם על שבר בית יוסף.

נלכה נא ונתורה בין חכמי התלמוד, מיסדי הדת באבן פנה, באבן מוסדה, בחכמה ודעת אשר קטנם עבה ממתניכם, הלא רבם חיו חיי צער ולחץ, בדוחק וחוסר כל. זה בקב חרובים וזה בפת ומלח.

טוב היה להם פת חרבה מיגיע כפם ממעשה תופינים משל אחרים, מים במשורה מעמל ידיהם מיין בנת זולתם, זה בונה וזה חורש, חוטבי עצים ושואבי מים, העמיקו לשנוא מתנות באדם, עד כי במתק לשונם הזהירו „פשוט נבלה וכו׳. —אכן בלעדי אלה, האם עלה על דעת אחד מכם להתבונן לטובת כלל ישראל? האם ראה והשקיף חד מן חבריא על מעמד ומצב זרע ישורון? הלא לכם לדעת משפט אנשי המתגוררים בארץ נכריה. לכם לדעת תורת האדם המתגילל על אדמת זרים, הלא עליכם להתאמץ ולהתאזר לשית עצות ולחשוב תחבולות ומזמות איך להפיק רצון וחן, איך למשוך עלינו חסדי עמים ושרים אשר בצלם אנו חוסים, ולא למרות עיני כבודם, לא להיות למורת רוח למו, הלא בלעדיכם לא ירים איש ידו ורגלו, זה מאהבה וזה מיראה או חנופה, וכל איש אשר לא יסור למשמעתכם באבן ירגמוהו, ישסע כשסע הגדי משיני אריות, הן שופטים, ויועצים, חכמים, נבונים, צדיקים, נביאים, חוזים, קוסמים, חרטומים ולוחשים בלעדיכם לא נדע, ואם לכם משפט הבכורה, אם לכם חק הכהנים, הלא גם לכם משפט הגאולה! כי מי הוא חפשי, למי הדרור בימי חלדו לחשוב לטובת עם ד׳ כמוכם? כלנו ידנו אסורות בכבלי הזמן, כלנו כיונים נהגה, נחשוב למצוא טרף ומזון למחית בתינו, איש איש לפי אכ״ו ומכסת נפשות ביתו, לא כן אתם, שלוים ושקטים, עצב ותוגה לבבם לא ילחצו. מחוט ועד שרוך נעל נכונים לפניכם יותר מאשר תוכלון שאת, העם מרבים

להביא, ומי בכם אשר יהגה בלבבו, כי עת לעשות לד׳ ולעמו? אף כי עת אשר שוכן שחקים הופיע מהכמתו על מלכי זמנינו, המה כתתו חרבות השנאה מעם עני ודל, שברו חניתי האיבה, בכל עת יורו נגדנו חצי אהבתם, הם המה פקדו לשנות בגדי כלא מעם מדוכא ומעונה, להסיר כבלי גולה מהגולים ולתת לנו מהלכים בין העומדים לפניו. הדת נתנה לבחור אנשים מביני מדע אשר כח בהם לעמוד בהיכל מלך, כסאות לבית ישראל, ישבו בין יתר העמים והשרים הרואים פני המלך, לדרוש ולחקור, הטוב לנו ולזרענו אחרינו, אשר בהם תהיה הצלחתנו ותפארתנו על פני האדמה ככל הגוים והעמים היושבים תחת צל כבודם, חוקה אחת ומשפט אחד לכלם, אך בפשע ארץ רבים שריה, וברבות השרים תשם הארץ, כגלי הים בזעפו, כמשברי תהום רבה ביום סער אחד באחד יתלכדו, אחד באחד ינשו ירעשו ויתגעשו, איש באחיהו יתנשא לשבור גאונו ולהשביח שאונו, כן לבית ישראל, האוילים לא ישקוטו ולא ינוחו, התאזרו התאמצו להפיר מזמות רעהו, ויצר מחשבתו אך להפר עצת זולתו, ואת אשר יאבה זה ימאן השני, האחד מפיל הקורה והשני מעמידו למען הכעיסו, מספר עריך ישראל היו מדריך ומנהליך, כל איש אשר מראהו לבן, קדוש יאמר לו גם קצוצי כפים היו בך לרובי קשת, לעת ערב כנען בידו מאזני מרמה, הבקר אור, מקטרתו בידו ועומד לשרת בקדש לכפר, רבתה המחלוקת ביניהם, ויהי ריב ומדון, זה על תלומותיו ועל דבריו, וזה

בחזיונו ושגעוני, חלף לבם ויאשמו, ריבם יריבו לא לשם שמים, לא לטובת בחירי עם ד׳, כי אם קנאת איש מרעהו, כל אחד ידמה כי הוא הנאמן בבית ד׳ ולו משפט הבכורה ופי שנים ברוחו.

אך נעזבה נא גם את זאת, לא נבקש האובדת בתהום הזמן, הימים הראשונים יפלו, אך גם עתה, אתם הייתם בעוכריו! אתם המיתם עם ד׳! צופה כי יתן קולו ממרום עמדתו „מגור מסביב! מצור עלינו! בתותח יכתו שער! מי פתי יפותה כי צל הרים הוא רואה כאנשים? כי רק רוח נושבת בשערי החומה, הן רבים וכן שלמים העד העידו בנו, השמר רגלך מלכד, ישראל! חרמים ומצודים סביבותיך, ותאמרו לא! שקר הם דוברים, לוא חפץ ד׳ להרע אתנו, הלא במראה אלינו התודע, בחלום דבר בנו, לא! אין רע יורד עליכם מן השמים, שלום שלום! אל תיראו, לא תבוא ולא תקדים בעדנו הרעה. ——הה! מתעים ומורי שקר! האמנם עזב אלהים את הארץ ורק בידכם נתנה? הרק על פיכם תשק התבל וכל היושבים עליה? האמנם כות פתיחן לכון בשמים לראות פני אדון הצבאות? האתם תבואו בסוד ד׳ לדעת מעשה איש ותגמולוהי? הבשבתכם על סיר הבשר? על שלחן מלא דשן וברבורים אבוסים יראה אליכם כבוד אלהי ישראל? או במסבות רעים השותים במזרקי יין כי תתאחדו תחזו מעשה לבנת הספיר? אל לכם לצי היין, לא לכם הימי שכר, לא לכם חכלילי עינים נוגה מראות אלהים, מחזות נהר כבר, לא למפנק מנוער נפשו

מראות יקרות ונוראות כאלה! האנשים האלה אשר רחקו ממעלות שמנו חז״ל באיש המוכשר להפעת רוח אלהים עליו. ידמו בלבבם כי רוח ד׳ דובר בם וארובות השמים נפתחו להם, כתב די אנשא לא כהלון למקרי, יכהלון למנדע פשר מלתא די על כתל היכלא? —— סובאי יין כי יעצמו עיניהם בנפול עליהם תרדמה, וצבעים מצבעים שונים על פניהם יחלופו, כמראה הקשת ביום ענן, כציצים ופרחים לעיני השמש כי יברוקו, ידמו בנפשם כי עין החשמל כביבותם, ואם יחונו וינועו על משכבם, יחשבו כי יעלו וירדו בסלם כמלאכי אלהים. הה! לוא חלה גם בכם חרב בן נמשי, ביום הלינו זבח רב, לו נחל קישון גרף גם אתכם בין חללי בן אבינועם. אי שמים! נקובי ראשית הגוים נחנו מאז. עם חכם ונבון מקדם, ישראל אשר בך אתפאר קרא ד׳ שמינו. איך באחת כלנו נבערנו גם נכסלנו לשום מבטח שקר כזה לבית מצודות ומפלט. מחסה כזב למגדל עוז בו נרוץ ונושע? האם מעין נרפש ומקור משחת ישבר צמאון גבר, ולשון אפעה וראש פתנים תשביענה נפש רעבה ואוכליהן לא יאשמו? הה! הנבער כל אדם מדעת, או רוח עועים מסך אלהים בקרבנו? הבמרכבת משנה ובנחרת סוסים מזוינים נמצא תשועת עולמים? הבעבור כי גדודי נשים שאננות מעבר מזה ונשים משחקות מעבר מזה מספרות תהלות עזם ותוקף מעשיהם, הבעבור זה נמשחתם למשיחי ד׳? או יען כי נערים ונערות אין מספר יסובבום בכל מקום בואם, כבעל אוחים

ואיים ממרחקים יובאו, כעל קאת וקפוד בכלוב הובלו יתקבצו לראותם, העל כן היו לאנשי מופת? הבאמת תאמינו לחלומות הבוערים בעם. לשיחות נשים זקנות ובלות המספרות גדולות ונפלאות אין חקר? הן רק נעדרי שכל, משוללי בינה ויצים לפניהם וקוראים „אברך". הרגלי זה נבואה ונכרעה ברך לפניהם וכתר מלכות נתן בראשם? הן כל איש אשר רק לב אדם לו, כל אשר חננו אלהים בבינה, אף אם צעיר לימים, יבין וידע כי הם המה אשר היו בעוכרי התבל. המה הורידו לארץ כבוד האמת והיושר, וירימו קודש לה׳ כל רשע כסל, המה מלאו פני האדמה מרמה ונלוז. עד אפס מקום לאמת לחדור. תשוקת הכסף כיקוד אש בלבם, עומדים צפופים ומשתחוים רוחים לקראת כל תופש קשיטה או אגורה אחת, מצדיק מרשע, כקצין כדל, מאלמנה וגרושה, זונה וחללה, גם מאלה יקחו. כל היום יחשבו אך לבצוע בצע. הב הב יקראו, כשתי בנות העלוקה. תורת אדם וחכמתו בלעדי כסף כצפיעי בקר בעיניהם. צדקת התם וישרו בידים ריקות כגללי...... כל מישר לכת ואין בידו לפורטה לא יתראה לעיניהם. איש הולך בתמו ובנפו אין מאומה לא יחזה פנימו. אפים ארץ ישתחוו לקראת רבע השקל אף אם הוא בכף מעול. מרחוק יריח ריח האיש אשר הביא את אלהי הכסף בידו. אף כי בידי זדון. טוב כף אחת זהב בעיניהם ממלוא חפנים צדק ויושר. אבד חכיר מן הארץ וישר באדם אין, כלם לדמים יארובו.

אי לך ארץ! כגן עדן היית לפנים. כרם נטע אלהים מקדם, כך פרי עץ הדר, נטעי נעמנים, יונקותיך למרחקים הובלו לטעת גם שם מטע להתפאר. כך ברכות מים. מי מנוחות ההולכים לאט, נהר פלגיו משמח אלהים ואנשים, שם אבני הבדולח, שם אבני השהם, ועתה! כערים הפך ד׳, נפניך גפן בוקק. אשכלותיך סורי נכריה, פלגי מימיך מרורת פתנים. דללו הרבו, אך רפש וטיט, אבניך אבני נגף, אבני ניר מנופצות, ידי זרים שלטו בך, בקרדומות באו ובמזמרות פארותיך הסירו התיזו והיית אך לבער. ארץ! ממך יצאו מושלים ביראת ה׳ ללחום מלחמתה של תורה. לשמע חכמתך ממרחקים באו, בחצן לקחו בניך. אנשיך אנשי השם מעולם, תורת אמת היתה בפיהם, ועל שפתם אש—דת. הגביהו לעוף מתלמוד למדרש, ממכילתא לברייתא, מספרא לספרי, ויהינו לעלות מרום הרים התלוים בשערה, ויורדים לעמקי הלכה. כל מחשבותם אך בתורת אלהים חיים, יומם לא שבתו ממלאכת ד׳ ובלילה לא כבה נרם. בהבל פיהם שרפו כל אמונות הבל, שערי תבונה להם נפתחו. ובדעתם כי טובה חכמה מכלי קרב ודעת מתותח, ובבוא עת צרה ליעקב. ימי לחץ כי קדמו, חרפו נפשם למות כאיש מגן, כגבור חיל ביום קרב, לפני מלכים התיצבו, לפני רוזנים עמדו, עם כהני ארץ התוכחו וריב להם עם נבביה ויועציה. במתק לשונם, בצוף אמרתם כל מר המתיקו, משפתם עסיס הטיפו. ובחכמתם מלטו את האמללים מאבחת חרב. הם המה השיבו עטרת הדת ליושנה

ונזר האמונה על מכונה. יראת ד׳ אוצרם, ומחמדי הבלי תבל לדומן חשבו. ותענוגות בני אדם לא ידעו, בנאה ונאון בחלה נפשם, כי אם אהבת חסד והצנע לכת, שנאו מתנות, מאסו תשורות, לא בצע פועלי און, ולא זהב עושי רשע, לא בגדי בוגדי בגד ולא מלבושי לובשי גאון, כופר נפשם לא לקחו, אשמים לא פדו, מכאובי נשים לא רפאו, נגעי עלמות לא חבשו, לא העמיקו סוד עם אשה, לא ידעו צאתה ובואה משכבה וקומה, לא התברכו בלבם כי מברכות אלהים—ברכת פיהם אנו חיים. בוערים לא באו בכודם ועם נעוי לב לא התרועעו, אוהבי דעת בעלי בריתם ועם מביני מדע כרע כאח התהלכו, אם מך ואם עשיר, אם זקן או נער, לא נשאו פני איש, ושוחד לא הטם מדרך ישרים, למוהר כסף לא נפתה לבם למכור את בניהם לאליל תפוש זהב, ובנותיהם לעקר, מלחמות ד׳ לחמו עם כל עקשי לב, על נדיבות קמו יומם גם לילה לאמץ ברכים כושלות, לתת לחם לרעב ולצמא מים, נרדפים ונודדים באו ביתם, מפתם אכלו, מלחמם שבעו, יסדו אגודות פועלי צדק לשים עין על כל אובד ונדח. העירו לב נדיבים לגמול טוב וחסד עם החיים כי מטה ידם, ועם המתים כי ישובו לעפרם, זכר הצדיקים האלה לברכה לדור דור, לשם ולתהלה עד עולם סלה.

כיתרון האמת מן השקר, כרחוק צדק מרשע, כן רחקו דרכי הישרים האלה מחסידי זמננו וקדושיהם, (אם שם זה נאה להם). המה בביתם לא ישכנו

רגליהם, משוטטים על פני תבל, מעיר לעיר ינועו לאסוף ככף כאפר, לא להגיד ליעקב פשעו, לא להשיב השיבת הנדחות, לא לנהל עקשי לב במסלות ישרים, חלילה להם מזאת! יאמר נא ישראל, הרבים המה אשר השיבו מאון? כמה מספר החטאים בנפשותם אשר התיצבו על דרך טוב לרגלי תוכחתם? הן מאז יצאו על פני תבל ירד העם עשר מעלות אחורנית, נזורו מאחרי קדוש ישראל, ומני אז החלו הצדיקים החדשים האלה לשוטט בקרב מחנה העברים התורה חוגרת שק על יודעיה כי תמו, בעלי המקרא אפסו, בעלי תלמוד כלה נכרתו, כי למה יגע העלם בתורת ד׳, ולמה יבלה שנותיו בלמודים? הלמען ימצא חן ושכל טוב? הלמען ישיג חיי נצח? אם גם בלעדי זה חכם ונבון הוא. קדוש יאמרו לו ויבוא על שכרו בלי כל עמל, מאחז פני דכסא וסר עונו, יאכל מנותר הקודש וקדוש יקרא, ולמה זה הבל יגע בחקר דעת אלהים? על כן תפוג תורה ויראת שדי, ומשא דבר ה׳ לא יבינו, מיום גיחם מרחם ירהב הנער בזקן, לעזוב אשת נעוריו, לתת את תפליו ופתיליו בעבוט למען ירוץ לרבו וקדושו, לזמר ולרקד כל היום, ולבלות ימיו ושנותיו בהוללות, ביין ובשכר, הן אלה קצות דרכי הנער היולד על ברכי הרבנים האלה, כל העומד אחרי הכסא ואוחז בו הוא מן המקורבים, כן דרך כסל לצדיקים האלה להשכיר בכסף מלא את הזכות לאחוז ולהחזיק את המטה הקדוש בשעת קדוש הלבנה, השיריים של הצדיק זה כבר ידוע ומפורסם, יען רבית באר׳ה

כלנו יודעים כי כבוד אלהים הסתר דבר, אבל התבוננו נא מה בין החסידים הראשונים לחסידי זמננו הראשונים התלימו, ברוחב בינתם כי לא טוב היות חכמת הקבלה כעיר פרוצה, אשר כל החפץ יעלה חומותיה, לכן סבבוה במגדלים גבוהים, הפקידו שומרים לבל יבואו זרים גבולה, ורק הירא דבר ד׳, אשר לבו שלם עם תורת ישראל, כי לבד הרשו לגשת אליה, אבל החסידים החדשים בחרו בחכמת הנסתר טרם ידעו את הנגלית אף כי לא יבינו מוצא שפתם, ובכל מקום במרומי קרת יפתחו פיהם בגדולות ובנפלאות, לפני נשים ונערות, לעיני עבדים ושפחות מילין לצד עילאה ימללון, מילין לא שערון אבותנו, לא ידעו לא יבינו כשומעים כמשמיעים, גם לפני הכפרי הבור אם רק יבא מנחתו, חלב, חמאה, גבינה, בצים, בצלים, דבש קמח או דגים, גם לאזניו ישמיעו מסתרי מעשה המרכבה, שיח סוד שרפי מעל, ומי לא ירגז תחתיו בשמעו דברים שכסה עתיק יומין מפי נערים חסרי לב ודעת, והכפרי אחרי אכלו לשובע נפשו יפרש את ידיו וזרועותיו הרחבית על פני ספר הזוהר כדוב שכיל על טרפו, ישאג ינהם וירים קול יללה.

בן כפר! האם לא טוב טוב לך ללכת לעבודתך, לך וסגור דלת רפת בקריך, לך הבינה בליל שעורים לשורך, ומספוא לבהמתך אשר ברכך אלהים, ואם עוד היום גדול לא עת האסף המקנה, לך אל בית הטחנה והרחים, התבונן על עבדיך ועל פועליך, ואם

בעל נפש אתה להבין לשון וספר, לך למוד כל מה שתבין, גם בחינוך בניכם ראינו שערורה, בצאתם מחדר המלמד החסיד אין בידם לא תורה ולא חכמה, לא מקרא ולא משנה, ומה גם תלמוד או פוסקים, וע"כ ישימו אל הזוהר פניהם—לראות פני האדון ד' צבאות, ותורתו עוטה על שפם, בחוץ לא תשמיע קולה, כי מפני החסידות אויבתה היא בורחת, בראותה רשת פרושה לרגלי כל משכיל דו"ש חכמה בעמק חסידים, עמק עכור הוא לכל יודע לשון וספר בישראל, מפחדם פן יפקח העם את עיניו ויראה כי ערום הוא ואז תגלה ערותם. לא האמינו כי בוא תביא העת אשר יבוקש חכם ונבון בישראל לבוא אל המלך לבקש על נפשם ועל זרעם, עתה ראה חסידיך ישרון! אם אף נבון אחד יראה בארבעים אלף בישראל אשר בו כח לעמוד בהיכלי מלך? הנמצא איש כזה היודע לכלכל דבריו במשפט ודעת? ואם חכמה אין כאן אבל גם יראת אלהים מן גו נרשו, ומוכיח בשער יתעבו, כל דובר מישרים מעיר שלחו, והולכי רכיל, מחליקי לשון, דוברי מהתלות ומושב לצים רבו מארבה, ואם רודפי שלמונים וכסף מעשקות, מטי דין ומשפט יתום בריבו למרגיזי אל נחשבו, יען עיניהם רק לבצעם, הנה כי כן מי בא בסוד ד' לדעת מי משניכם ירשיע יותר? ביד מי מאזני משקל להרשיע את האחד ולהצדיק את השני? הן גם אתם אך לבצוע בצע, אך להרבות הון עיניכם נשואות! וכי תצורו על עיר לשלול שלל עניים, לבוז שארית דלים אשר

אכפו למען שלם מס המלך 1) האם לא חטאת שאול הוא? וכי תקרבו אל עיר להלחם עליה בחרבות קללותיכם וחרמותיכם על כל אשר לא יתן על פיכם מנדבת העם אשר נדב להולים, לעניים ולכל מוכה אלהים, האם לא גדול עד שמים עונכם? וכי תבטחו על שקר בעד בצע כסף לעקרה כי תלד, האין זה רשע ככל? וכי תתפארו בשוא לרפא כל חולי, כל עור ופסח ואשר בו מום, האין זה עון פלילי? וכי תבואו לגרש שדים ולהפריע את לילית ממנוחתה במהיר ככף, האין זאת חטאת קסם ומרי? ביום אחד תבטיחו חם ושרב לאיש אחד, וכפור ושלג לשני, ומעולם לא קרה עוד כי תענו לאיש, הא לך את כספך כי ד׳ העלים ממני ולא הגיד לי! ואם את אלהים אתם יראים, שבו איש תחתיו, בטחו בד׳ כי הוא יכלכל אתכם ואת טפכם, כד הקמח לא יחסר להבוטחים בו, וצפחת השמן לא תכלה למחכי ישועתו, כי טוב מעט ביושר מאוצר רב במרמה. 2)

אי לך צדקה! הלא תבושי הלא תכלמי!

---

1) מודעת זאת לכל, כי בקהלות רבות יקחו מדי שנה בשנה סך מסוים מקופת הקהל, מחברה קדישא, מביקור חולים, ממלביש ערומים וכו׳ להוצאות כהניהם ומשרתיהם, עבדיהם וסוסיהם.

2) כן דרך צדיקים, כל איש הבא אליהם בבקשה, ישימו עליו מס כפר נפש, החצי עליו לשלם כרגע, ובעד הנשאר יתן וועקסיל עד אשר יעתר לו אלהים, ובכן מונחים שטרות כאלה לאלפים בידם. אחרי אשר איש לא יפדה אותם, יען תפלות הצדיק לא הועילו, ובין כה הכסף הראשון עלה בתהו

ותחת אשר היית תמיד משענת דלים, רופאת חולים ומבטח עז ביום צרה לכל נקשה ורעב, הנה נהפכת עתה לסורי גפן נכריה, בחיקך תשאי בנים זרים, בני מלכים תישני על ברכיך, ולאיש אשר חלת לחם סולת לו תקריבי אשפר ואשישה, לגברי עשוף אטון מצרים תגישי בגדי שש ורקמה, ותחת ככר לחם לרעב תביאו ככרים כסף לאין נכון, היש מספר להולכי יחף ביום סגריר, נפוחי רעב, אלמנות ויתומים, פה ירוצו בשוקים יכשלו ברחובות, ושם חולים אמללים יתגוללו בדמשק ערש באין עצים לחמם גום הנקפא מקר וקרח, והכסף הנועד בעד כל האמללים האלה ינתן על יד הגבאי אביר הלב, איש אדמוני כעשו דודנו, רם הקומה כגלית הפלשתי, בעל צואר חלק ושמן, עז פנים וקשה עורף, זולל וסובא. איש תככים, הולך רכיל ומחליק לשון, גס רוח ובעל נפש רחבה, והוא הוא המושל בצדקת נדיבי ישראל, דרשו נא בין כל רשעי ארץ מני או השחית כל בשר את דרכו, בקשו בין קרואי שאול ואבדון, אם תמצאו בעדתם רשעים ארורים, אנשי דמים ומרמה כנערי הקדושים ומשרתיהם העומדים לפניהם, הצובאים על פתח ביתם, לעצור בעם הבאים לחזות פני הצדיק, ואם כל מרגיזי אל בכף מאזנים אחת, ואחד מעבדי עירין קדישין אלה בכף שניה יכריע את כלם, ובכל נהרי נחלי אש תפתה אין די לטהר נפשם הטמאה, התבוננו נא אל עדת מריאים אלה. עקימת שפתם, חריקת שיניהם וקריצת עיניהם, רוח אפם רוח זלעפות, חלקת לשונם מדקרת חרב, ישכו בעת ישקו, יחנקו

בעת יחבקו, ככלבים ילקקו ידי נדיב ובקרבם הוות, בחשך ימששו כלי איש ובגדו, היכשר להקריבו קרבן לפני כסא הקדוש, ואם עטיניו מלאים חלב ולו כרים בשר חי מאחור ומקדם כעגלון מלך מואב, אז על כפים ישאוהו ועל כתפם ירכיבוהו לפני הדרת קדשו, ואם דל הוא ובשרו כחש מצום, הולך תם ותורתו בתוך מעיו, יריעו עליו כגנב, מכות הדרי בטן חלקו, ישברו מפרקתו ומגו יגרשוהו, ואתה גבר תמים! אנה פניך מועדות? למה אפוא כתית רגליך? ואם לבקש תורה מפי מלאך ד׳ צבאות באת הן תעית כשה אובד. כי אמנם לא כימים הראשונים, עת עמד הדורש טוב לעמו בתוך קהל ועדה, ופיו מלל רברבן, חכמה ומוסר נכוחים למבין, כלם ידעו, כלם הבינו דבריו המחוכמים אשר הביאו פרי ישוה להם, אבל הימים הראשונים כבר נפלו באין מקים, עתה תשמע רק פלאות, דברים אין בינה, לא תורה ולא חכמה, לא מוסר ודרך ארץ, עתה תראה רק מהגים ומצפצפים, רק אוהבי בצע, שקר ותרמית, שונאי דעת וצוררי חכמים, כל איש מצוה ומר נפש הקרב אל פתח ביתם אם לא ימלא כפו שוחד לא יבוא פנימה, ריב כי יהיה בעיר, מדון בין אחים, המה יהיו הראשונים להגדיל המדורה, למען קחת פדיון נפש מכל הצדדים.

אל אלהים ד׳! עד מתי תאריך אפך לרשעים האלה? עד מתי תישן ולא תקום להציל שארית הצאן משיני חיתו טרף האוכלים אותם בכל פה? וגם אתם בני עמי, מדוע תעמדו מנגד? הן בכם

נם חכמים גם נבונים, ומדוע נארמתם כלכם כפסילים אלמים! תשמעו שריקית רועיכם הרעים ותחרישו? האם טחו עיניכם מראות את קדושיכם פרועים לשמצה בעיני כל יושבי תבל, ואתם מחשים? התורה הקדושה והטהורה חונרת שק על כל המגלים בה פנים שלא כהלכה, ואין חולה מכם על חלול כבודה, הזאת היא יראתכם את אלהים אשר בה תתימרו?

שמעו נא רבי תורות קדושיהם והתמהו.

תלמיד מובהק להקדוש מטש...... ספר באזני כדברים האלה:

„אחרי אשר זכיתי להתאבק בעפר רגלי הקדוש שש שנים, זכיתי לשמוע פירוש יקר על הפסוק „בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו". הכתוב הזה הוא כלו מוקשה. ראשונה, למה אמר „בא" ולא אמר „לך"? שנית, מלת „אני" למותר היא. שלישית, הה"א ממלת הכבדתי גם כן למותר. ורביעית, הלא ידוע הוא כי המלה „את" היא לשון נקבה. כמו שנאמר „את ושתי", ומלת לבו הוא זכר. כמו שכתוב „בלב ים", ים הוא לשון זכר, יען כל י"ם בסוף המלה הוא תמיד לשון זכר, כידוע למדקדקים. אך לפי דרכנו יבוא הכל אל נכון, כי כידוע שפרעה היה בבחינת ילד, שלא ידע עוד את השם הנכבד, לכן אמר בלשון בא, ר"ל תהלך עליו אמים, בלשון בא בא (הב' בקמץ) כדרך שמאימיים על הילד, אבל אם יהיה עוד בבחינת א נ י, ר"ל בעל גאוה, במדרגת אני ואפסי עוד, וזה פירוש כ י א נ י, ר"ל „כ"י" הוא ר"ת „כאשר יהיה" אני,

אז בחצי השם שלי שהוא ה׳, כנגדתי אותו, פירוש מלשון מכברין את הבית, ואעביר אותו מן העולם. את לבו, כי באמת היה פרעה בפנימיות בבחינת נקבה, שהיה חרד ודואג, כשבאה עליו איזה מכה, ובחיצוניות היה בבחינת זכר, כדתניא שהיה זקנו אמה וכו׳, ולכן יש בו לעון זכר ולשון נקבה. ודפח״ח.

ועתה זרע ישרון, עיניכם הרואות כי אשמים גם אנחנו בלכתנו אחרי ההבל, כלנו כצאן תעינו אחרי רועים מתעים. אנחנו העם החכם והנבון הן לא תמול היינו לעם, הלא ברית מלח היא, כי תורת אל חי לא תשכח מפינו עד עולם, ועתה ענו נא, הזאת היא התורה אשר נחלנו מאבותנו החוזים, הזאת היא חכמתנו ותפארתנו בעיני העמים? האם לא יצדקו אם יאמרו עלינו, הן עם סכל ואין לב הגוי הקטן הזה? התבוננו נא בספרי קדמוננו בעלי אסופות המלאים חכמה ודעת קדושים, נגד ספרי קדושיכם המלאים מוסר הבלים עד אפס מקום לחכמה ודעת והגיון, קדמוננו מפרשי התורה כלם פה אחד הזהירונו כי רק התורה והחכמה המה חיי האדם. ואשרו עשות חסד ומשפט וצדקה בארץ, בזאת יבוא אל הקדש פנימה. ומה אנחנו רואים פה היום עמנו? —בזמרת פי כסילים והמית נבלים ירננו אל אל חי. כשעירים ירקדו, ימחאו כף אל כף לקול נחרת שכורי יין הרואים את פני המלך ד׳ צבאות מתוך להבות אש זרה, וד׳ לא צוה. במקוה מים סרוחים יאמרו להטהר מחלאתם, אף כי

בכל מי הים אין די לכבס חטאתם, ובלכתם לדרוש בעד החיים אל המתים להתפלל על קברי עצמות איש אלהים יאמרו להחיות את העצמות היבשות במדבר יהודה, לא כאלה חלק יעקב, לא ממקוה מי אפסים מקוה לישראל ביום צרה, והרפאים לא יקומו מקבריהם להושיע לעם דל בבוא שואה, ועצמות איש אלהים אשר בחייו אכל בשר בניכם ובנותיכם ואת העצמות נתן לכם, ההוא יפדכם מיד שאול? ואם אליליכם הקדושים החיים אתכם היום לא ינהו מכם מזור ויועילו רק להותכם 1) והמתים מה יעשו לכם? הן בעודם בחיים מכרו את תורתם במחיר ותפלתם בכסף, ואיך תאמינו כי עתה אחרי מותם ילכו לבקש את פני האדון ד׳ צבאות בלי כסף ובלי מחיר? מי שמע כזאת ומי בכם ראה כאלה? כמונו ידעתם כי כל כסף הקדשים הוא בידיהם. הם המה גבאי צדקה לנדבות אחינו בעד העניים בארץ הקדושה, ביקור חולים, בתי כנסיות וכו׳. מסחרים שונים משלח ידם, קבלנים לעבודת הממשלה, המה גם חוכרי שדות, נותני כספם בנשך ותרבית, לוים ואינם משלמים, מחזיקי בתי שחיטות בהמות ועופות, בידם מאזני מרמה בכל הבנינים

1) כל איש חסיד אשר לו צרה ויגון, כל מחלה ומכאוב יבוא אל הצדיק, אשר לו סופר מיוחד לכתוב בקשות בשכר ידוע, והוא יגישם אח"כ להקדוש, ועל הפתקאות האלה כתובים „שמות הקדושים". אראה בנחמה, כי ראיתי את הפתקאות האלה בבית המחראות של הצדיק אשר יקנח בהם.

ממין היותר גרוע, ומי פתי יאמין כי קדושים כאלה באו בסוד ד׳? ומי סכל יפחד מקללותיהם או ישמח לברכותיהם? ואם אמנם רבים בנו היודעים ומבינים את כל מזמות אנשי שחק אלה, ובהם גם חכמים מחכמים, ובכל זאת יעמדו מנגד ולא ישמיעו בחוץ קולם, ורק בחדרי ביתם יתלחשו איש את רעהו, ירגנו באהליהם, אבל פחד עריצי החסידים ישים מחסום לפיהם, עד כי גם משוכבת חיקם ישמרו פתחי פיהם, בדעתם כי אם יפתחו פה בשער, הנה חייהם תלואים להם מנגד, על זה ישרפו את ביתו, ועל זה יפילו גורל לשלחו לעוזאזל סיביריה, לזה יכרתו עץ לחמו ועל השני ישימו עלילות דברים כי לא שלם לבו את הממשלה, והמון העם אשר לא חלק לו אלהים בבינה יראה באצבע על האנשים הנכבדים, זקנים וישישים, אשר שמן מסוה על פניהם וישתחוו לעגלי מרבק, ומגישים מנחה להאליל הקדוש, אם כן בלי ספק יש בו ממש, ומדוע לא יפרקו גם המה את נזמי הזהב אשר באזני נשיהם להביא מתן לקדוש ישראל? מדוע לא יקראו גם המה אלה אלהיך ישראל? ובין כה ישקע העם ביון מצולה עד צואר בחטאת נכבדיו, ואם אנשים ישרים המה באמת, אם נר אלהים טרם נכבה בלבבם עליהם היה לצאת ביד רמה, לעשות אגודה אחת, יצאו חוצץ כלם להשמיע קולם ברמה, כי אין חלק להם בקדושים, כי שקר נסכם, כי לא בידיהם מפתחות שערי שמים, וכי אין חפץ לישראל במליצים וסרסורים בין אלהים ועמו, וכל איש היודע מהת

נפשו ישפיך שיחו לפני אלהים בתפלה ובתחנונים, ואל חנון יענהו משמי קדשו, כי שומע תפלת כל פה הוא, נגד עיניו לא נכר שוע לפני דל, על זקני עמי החובה לפקוח עיני עורים על השערורה אשר ראו, כי צדיקיהם ימלטו את נפש בניהם מעבודת הצבא בכסף אשר גזלו מאת עני ודל, המה היו לכנעני ארץ, כוחרים ממדרגה הראשונה (גילדע) הפטורים מעבודה הזאת, ולא יחושו לדלת העם, יפלו אלף מימינם ורבבה משמאלם, יען חציר העם הזה בעיניהם, אשר נולדו רק למען יהיו משרתיהם ועבדיהם, ואם יראת אלהים בלבבם מדוע לא ישתדלו למלט אלפים ורבבות מישראל מהעבודה הזאת? אף כי באמת עליהם היה לצאת בראש העם לשלוח את בניהם לחיל צבא המלך למען הראות אמונת לבבם למלך ולהעם אשר אנחנו יושבים בקרבו, כי יבינו את הטוב אשר יעשו עמנו לחבות עלינו כעל כל יתר התושבים, קראו עצרה, קדשו העדה, דברו על לבבם לאמר: למה זה תמררו את חייכם על לא דבר? מי הגיד לכם כי משנאת הממשלה צותה כי יתנו גם בני ישראל אנשים לצבא? האם לא חיב קדוש הוא על כל איש להגן על ארץ מולדתו לבל יבואו זרים לנשלו מעל אדמתו, ובמה נפלינו אנחנו מכל שכנינו ילידי דא־ץ הזאת? ומדוע לא תבינו כי מחמלת הממשלה עלינו נתנה לנו אדמה לעבדה ולשמרה, ותפתח לנו את בתי הספר למען נשכיל ונצליח והיינו מאשרים בארץ.

אחלי אחים אהובים, שימו זאת אל לב, ותראו

אם לא תריקו עליכם ברכות שמים עד בלי די, עזבו את החלומות אשר שוא ידברו, פקחו את עיניכם ותראו כי בידכם להושע תשועת עולמים, וסרה מעליכם קנאת העמים, ותמצאו חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם.

הוספה

הקדמת הגאון ר׳ יוסף שטיינהארט לספרו „שו״ת זכרון יוסף״ פיורדא תקלג. 2 אודות החסידים.

אשרי הזוכה ומחכה לקץ הימין, ולא יאמין בשוא נתעה, ובדברי שקר אל ישעה. מבני פריצי עמנו שגגו ושלו, ינשאו להעמיד חזון ונכשלו, שמו למישור העקוב, אמרו על האיש ידוע שבתי צבי ימ״ש ירקב, היותו משיח אלקי יעקב, וגם לאחר מותו עודם מחזיקים בטומאתו, ומתנהגים בדתו המזויף והשקר, ונוטים מדת האמת והעיקר, לא ישמעו לדברי הכמים, דתיהם שונית מכל העמים, וזדון לבם השיאם לנהוג קלות בכמה מיני עבירות, ומנתקים גם בעריות החמורות, וכבר היה הרבה מכת הזאת הארורה בזמנינו, במדינות פולניא בקרב אחינו, שהיו מתנגדים שם לרבותינו, והלשינו עליהם אצל שרי המדינה, עד הביאום קרוב לסכנה, ובחמלת ה׳ עלינו

נתברר כי לא דברו נכונה, ושאין בהם תבונה, ולבעבור זאת יצאו מן הכלל ודמרה היתה באחרונה, וידוע כי כת הזאת משתתפים שם שמים ודבר אחר, לתורה ולתעודה אם לא יאמרו כדבר הזה שאין לו שחר, ככלב שב על קיאו כולם, יעקרו מן העולם ותוציץ הרעה מהם, גם אל הבאים אחריהם ותולדותיהם כיוצא בהם:

וגם לזאת יחרד לבבי, חם לבי בקרבי, בראותי בספר קטן מכונה זמיר עריצים וחרבות צורים [1 נדפס מקרוב במדינות פולין ע"פ המורים, כי גם עתה קמה שם כת אחת, אשר אין מהם נחת, מתכנה עדת חסידים ופרושים, יבדלו במעשיהם ומנהגיהם מקהל עדת קדושים, אחור נסוגים, עושים רוב ימיהם כחגים, בתפלתם מצפצפים ומהגים, יתנו קולי קולות משונים ומשנים כמה וכמה מנהגים, אשר הנהיגונו וקבלו לנו הגאונים, ורבותינו הקדמונים, ובלי ספק מאשר הזו עיניהם, ממנהגי החסידים ומעשיהם, החכמים הגדולים אשר שם במדינה עמהם, רצו להרמות אליהם ולעשות כמוהם, ובאמת אין הדמות ושיווי ביניהם ורחוקים המה מהם, מרחק רב, כרחוק מזרח ממערב, באשר שאותן הגדולים כבר מלאו כריסם מש"ס ופוסקים, ובהם תמיד עוסקים, וכבר שמענו את שמעם הטוב באזנינו, לשכון כבוד גם

---

1) כוונתו על ספר זמיר עריצים הראשון הנדפס באלעסנייץ בשנת תקל"ב, ושנית על ידי (קארני שנת תרס"ד) אהרי עבור קל"ב שנה. אפרים דיינארד.

בארצנו. והם השיגו ארחות חיים וחכמת האמת על בוריה, ידענו שאין ביוחם רמיה, וכוונתם לשם שמים רצויה, המה ידעו דרך ה׳ הסלולה, לעלות במסלה, בית אל עולה, ולכוין בהרמת קולם בתפלתם, ורנתם ותנועותם, כפי מחשבותם, לפי המקום והשעה והזמן ענין אלוקי לא יושג לזולתם. ולא כן אלה המתדמים אליהם כקוף לאדם, כי לא כן בדם, מראים א״ע בפני המון אנשים, וקהל קדושים, כחסידים ופרושים, ויקוו לעשות ענבים ויעשו באושים, והמה מדברי תורת האמת בטלים, ומבטלים אחרים קטנים עם גדולים, מטיילים בפרדס יומם ולילה, עוסקים תמיד בספרי הקבלה, והיא להם לתקלה, יתפארו בחכמת האמת כי ידעיה בשלימותה, וכבר הגיעו עד תכונתה, ובאמת אינם משיגים החכמה לאמיתתה, ואולי מקצצים בנטיעות, ויסבבו כמה רעות, כי בכתר רזי כתר חכמה ובינה, אין בהם תבונה, ומימי חסד הגדולה המתוקים וממתקים כגבורה, אש התבערה, הפכו למי רוש לענה ומרה, ושפע זיו תפארת נצח הוד יסוד מלכות שמים, ימשיכו לאחורים, גם יגלו דברים שכיסה עתיק יומין היקרים, העומדים ברומה של עולם ונסתרים, לעמי הארץ ובחורים ולבחורים נערים מנערים, יסודי סודי חכמה הצפונה, יפרסמו לפני עוללים שועלים תעלולים אוילים סכלים שפלים לא קנו חכמה ובינה, משליכים הפנינים לצנינים וקמשונים, ולכל אשר אליהם יתחברו ולהם פונים, בידיעת דעת עליון יתפארו, וחלומות שוא ידברו, כי מפאת חמדת ממון ואהבת שבח בני

אדם, למען יתנדבו אליהם ממה שבידם, ישימו כזב מחסם ובשקר נסתרים, ויאבלו אל ההרים, ועדת חנף גלמוה, ימאסו בלמודי יסודי התלמוד, ימינו ברע יביעו ידברו עתק תועה וסרה, על הגאונים ורבנים דעסקין באורייתא תדירא, במקרא משנה וגמרא, בפלפול ובסברא, דתנו ומתני סיפרי וספרא ותוספתא, ובולהי גמרא ומסקי שמעתתא אליבא דהילכתא, וידוע ומפורסם שהרבנים יש להם יתרון עליהם בכמה וכמה מעלות גדולות מעולות, ובמדות נכבדות חמודות, ובכל זאת ידברו עליהם, ויוציאו עתק מפיהם, מילין לצד עילאי ימללו, ותורת האמת שבע״פ יחללו, ובלי ספק אנשים כאלה מעקבים עקבות משיחא, ולא תוכל לבוא הנבואה, ומאחרים קץ הגאולה, לעם סגולה. ה׳ יצילנו מהם ודומיהם, וכל כיוצא בהם, ונפשי יודעת מאוד שפל ערכי, ע״כ יראתי מאוד פן יאמרו עלי מי אנכי, כי עתה באתי להוכיח עונם, ולגלות קלונם ומה כחי לבוא להוכיח בדברים, ולדבר לפני מלכים ושרים אדירים, אשר קטנם עבה ממתני, ולכן יבהלוני רעיוני, פן יאמרו רמות רוחא הוא דנקיטא לי והיא נשאתני כי העתרתי עליהם דברי בהרבותי מילולי, אמנם ד׳ היודע כל המחשבות, ובוחן לבבות, הוא יודע כי לא מגובה לבבי, או רוח גאוה אשר בקרבי, זאת עשיתי, ורק בתום לבבי באתי, ומשיחי וכעסי דברתי. ומפאת גודל צערי, אשמיע את דברי, עצור במילין מי יוכל, נלאתי כלכל, ע״כ אמרתי דאגה בלבי אשיחנה, לפני גדולים ממני אספרנה, אולי יתפעלו

ע"י זה יתאמצו ויתעוררו לקנא קנאת ד' צבאות, ויראו לטובה אות, להשפיל רמים, המחבלים את הכרמים, ישתדלו החכמים, להפר עצת ערומים, ולא יפנו עוד דרך כרמים, ורק ישובו לעלות במסלה, בדרך הישרה וסלולה, העולה בית אל למעלה, ויהי להם לשם ולתהלה, ואם ישמעו ויאזינו טוב ארץ העליונה יאכלו, ואם ימאנו ומרו בחרים יאכלו לחרפה ולכלימה, מבקר עד ערב יוכתו, יורדפו עד החרמה, וד' ישימנו מאנשי עבודתו, ויתן בלבנו אהבתו, ואהבת תורתו, בכל לב ונפש ולנצח, ונזכה לשכון בצל צח.

סוחרי ספרים

החפצים להחליף ספרים בספרים ישיגו מידי ביחוד את אלה במחיר זול: מסע בחצי האי קרים. מלחמה לר' בעשלק. הפלוי־דערזאק (בעברית). עתידות ישראל. או משא ציון. שאו נס ציונה. גבורי ישראל. אידישער פאר פסח לרפ"א שאצקעס (חפלאטען והזכות שלי המה). זמיר עריצים השני, (על ניר מצבעים שונים 12). חרב חדה נגד החסידים. עם פתח דבר טמני. מגלה עפה, לר' יצחק בער לעווינזאהן. (נדפס ברפוסי, קארני תרסד). ביטול עקרי הנוצרים, נדפס על ניר ירוק. הודאת בעל דין, על ניר ירוק. מסע באיירופא. אור ומאורות. ווארשא. אלמות, (על השארת הנפש). בן ישי, וויען תקפז. הבקר אור. והשחר. חוברות הרבה מכל השנים. ברית מנוחה לר"א מרימון הספרדי. הגרן ספר ראשון, זר פרחים ב"ח באדר. חזק יד. הוצאת אבן רש"ף. חללי רשע, ספור, חחץ, י"ל פרץ. חשבון ודעת. אייזענ־שטאדם. היהודי, מ"ע, שנה א'. יוסף לקח. לבני הנעורים מע־מהארע תוצאה ב' בהוספות ותקונים. הכלכלה וקלקולה. כתות בישראל. לקט פרחים ב"ח זורנאל באדר. מה אנו (תולדות אדם מראשיתו) המורה. זורנאל נויארק. מטיב נגן. המתבודד. נחלת יהושע ב"ח גדולים חי' ש"ס וויען 8. נצח ישראל. וו. שור. ספר יקר. נר המערבי. זורנאל שנה א'. הענב, שיר. עמק הבכא. אספד על הנאון הנצי"ב. פסוקי דזמרה. פצעי נוער. קסת הסופר. ס' הרפואות להרמב"ם. שאלת היהודים. תכונת הארץ. תקות חנף. —תכונת כל הספרים האלה ימצא הקורא ברשימתי הראשונה מהספרים הכפולים אשר הדפסתי.

האדרעססא אלי

E. Doinard.

86 Windsor st. Kearny N. J.